

REPORTAGE

”Små barn behöver en egen läroplan”

REPORTAGE. – Personalen i förskolorna tycker oftast att det är positivt att det finns en läroplan, säger Gunilla Niss, psykolog med över 30 års erfarenhet av att arbeta i förskolor med att stötta personalen i deras arbete. Det hon ser som en effekt av att en läroplan infördes är att personalens arbete har uppgraderats och att medvetenheten om det pedagogiska arbetets betydelse ökat.

Lek och omsorg viktiga bitar

– Förskolan ska vara rolig, trygg och lärorik står det i läroplanen och alla delar är lika viktiga, säger hon. Något som hon i dag dock kan se som problematiskt är att fokus hamnat alltför mycket på lärandet till nackdel för de övriga delarna som handlar om att förskolan också ska vara rolig och trygg. – Jag tycker att leken borde lyftas fram mer liksom omsorgen. Det är i det sociala samspelet med en vuxen som barn lär sig och för att de ska kunna lära sig så måste de också vara trygga, säger hon. Med trygghet menar hon att barnen ska få goda möjligheter att utveckla en nära anknytning till personalen. – För att pedagogerna ska kunna

FAKTA

• De övergripande förändringarna i den reviderade läroplanen:

1. Förtydligande och kompletteringar för målen när det gäller barns språkliga och kommunikativa utveckling, barns matematiska utveckling samt naturvetenskap och teknik.
2. Tydlig adressat av läroplanen: förskolläraren som har ett särskilt ansvar. Tydlig uppdelning för vem som ska ansvara för vad: förskolläraren eller arbetslaget.
3. Ett helt nytt kapitel (2.6) om uppföljning, utvärdering och utveckling.
4. Ett helt nytt kapitel (2.7) om förskolechefens ansvar.

Källa: Carina Hall och Magdalena Karlsson, Skolverket och tidningen Förskolan

arbeta efter läroplanen, så måste rätt förutsättningar finnas där, som en lagom stor barngrupp och tillräckligt med personal, säger Gunilla Niss.

Från barntillsyn till skolform

1998 gick förskolan från att vara ett barntillsynsalternativ för föräldrar som arbetar, till att bli en egen skolform. 2010 bestämde alliansregeringen att en ännu mer skolförberedande läroplan skulle införas. Det innebar att man gick ifrån att som i den första läroplanen 1998 poängtera att det inte var det enskilda barnets resultat som skulle utvärderas, till att i och med läroplanen 2010 öka dokumentationen och utvärderingen av verksamheten och inte det enskilda barnet.

– Jag märkte att nyutbildade förskollärare var väldigt duktiga på dokumentation i förskolan, men saknade kunskap om hur små barn ska inskolas och hur man ska möta föräldrar, säger Helena Lindfors, förskollärare och diplomerad småbarnspedagog och kursledare på Småbarnspedagogutbildningen. En utbildning som riktar sig till dem som arbetar med yngre barn i åldrarna 1–3 år. Sedan den nya läroplanen infördes

såg hon att den blev ganska trubbig att arbeta med, eftersom den riktar sig till barn i åldrarna 1–5 år.

– Det är stor skillnad på barn som är 1–3 år och barn i åldern 3–5 år, men den skillnaden framgår inte i den dagens läroplan, säger hon.

Ny läroplan för de yngsta

Hon och några kollegor har därför valt att göra en egen tolkning av dagens läroplan utifrån barn som är 1–3 år. 2012 kom ”Småbarnens egen läroplan: Lpfö 98/10 tolkad utifrån 1–3 åringars behov”, av Helena Lindfors, Camilla Carlberg samt Anna Granberg.

Vad var det som fick er att känna att det behövdes en egen läroplan för de allra yngsta?

– Vi ansåg att det måste finnas insikt om skillnaderna mellan 1–3 åringars utveckling och basbehov, jämfört med 3–5 åringarnas, för att kunna uppfylla den värdegrund och de mål och riktlinjer som finns i läroplanen, säger Helena Lindfors.

Det här är något som Gunilla Niss håller med om:

– Jag tycker att Småbarnens egen läroplan borde implementeras i den nuvarande läroplanen, säger hon.

– Läroplanen behöver ständigt utvärderas och utvecklas, säger Gunilla Niss, barnpsykolog som tycker att de politiska beslut som påverkar barnen i förskolan saknar riskbedömningar ur ett barnhälsoperspektiv.

Helena Lindfors tycker att det är viktigt att utbildningen för de som arbetar med de yngre barnen inte ska vara för akademisk, utan handla mer om hur man rent konkret arbetar med barn.

– Hur du är med barnen ska finnas i dina händer och i ditt hjärta, säger hon.

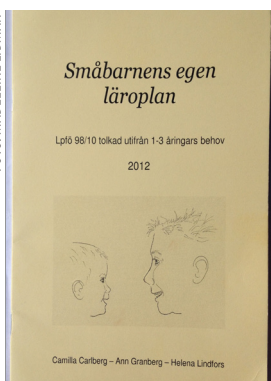
Forskare utvärderar läroplanen

I tidningen Förskolan (mars 2014), tar man upp vad den reviderade läroplanen från 2010 innebär:

– Innehållet styrs mot det mätbara och utvärderingsbara, det som kan visas upp, säger Annica Löfdahl, professor i pedagogiskt arbete vid Karlstad universitet. Det har fört med sig ett tydligare kunskapsfokus vad gäller ämnen – eller lärande om man så vill.

Annica Löfdahl tillhör en forskargrupp som i forskningsprojektet ”Synliggörande, dokumentation och en förändrad lärarprofession i förskolan”, tagit fram vilka konsekvenser den reviderade läroplanen fått för både verksamheten i förskolan och

FOTO: MADELEINE LIDMAN

Småbarnens. egen läroplan kom 2012 och i dag har cirka 8 500 pedagoger utbildats i hur de ska arbeta efter den.

för förskollärarkåren som profession.

– Till en del sker det på bekostnad av förskolans traditionella omsorgsuppdrag, det vill säga att arbeta med barns sociala och emotionella utveckling, säger hon.

Och det är precis det här som Småbarnens egen läroplan vill åt.

– 1-åringar är fullt upptagna med att lära sig gå, koordinera rörelser, knyta an till närstående, förstå omvärlden och göra sig förstådda, säger Helena Lindfors.

Nära relationer är viktiga

De lär sig i huvudsak med hjälp av höger hjärnhalva, det vill säga lustfyllt och spontant med hela kroppen och med alla sinnen. Det gör att de behöver nära och stabila relationer med få vuxna som kan hjälpa dem att tolka och sätta ord på omvärlden, känslor och sinnesupplevelser. De behöver en trygg bas som utgångspunkt för vidare upptäckter.

– Läroplanen behöver ständigt utvärderas och utvecklas, säger Gunilla Niss som tycker att de politiska

beslut som påverkar barnen i förskolan saknar riskbedömningar ur ett barnhälsoperspektiv.

Hon tycker att den forskning som finns kring vad små barn behöver, talar sitt tydliga språk.

Små barn har speciella behov

– Barn 1–3 år har alldeles specifika behov och ett eget sätt att lära som man till stora delar missar när man har en gemensam läroplan för barn 1–5 år, säger hon.

Annika Eclund, KD, är ansvarig för frågor som rör förskolan.

Tycker du att det behövs en läroplan som riktar sig specifikt till de yngre barnen?

– Ja, det tycker jag låter positivt, om det handlar om att betona vikten av anknytningen, omsorgen och leken. Vi måste se till att förskolebarn får en trygg och bra start, för annars finns risken för att de drabbas av psykisk ohälsa längre fram i livet, säger hon.

MADELEINE LIDMAN

madeleine@kristdemokraten.com